

BEWEGINGSSCAN 2024

MONITOR LEREN EN LESGEVEN
MET ICT

MBO RAAD, PLATFORM MBO DIGITAAL
AUGUSTUS 2024

Opgesteld door:
Myrthe Simons
Marit Montsanto

PROGRAMMA
Digitaal Bekwaam

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Context Monitor	3
2 Opzet bewegingsscan	4
3 Analyse resultaten	5
3.1 Beginsituatie	5
3.2 Verantwoordelijkheden en functies	5
4 Afname van de Monitor	7
4.1 Proces voorafgaan aan de afname	7
5 Omgaan met de resultaten van Monitor	8
5.1 Informatie iXperium	8
5.2 MBO Digitaal	8
5.3 Herkenning resultaten	8
6 Vervolgacties n.a.v. de Monitor	9
6.1 Geplande vervolgactiviteiten	9
6.2 Behoeftte of wensen	9
7 Conclusies en aanbevelingen	10
7.1 Conclusie	10
7.2 Aanbevelingen	10
7.2.1 Aanstellen van hoofdverantwoordelijke voor ict-bekwaamheid	10
7.2.2 Ontwikkelen van duidelijke communicatielijnen	10
7.2.3 Verbeteren van urgentiegevoel en draagvlak	10
7.2.4 Ondersteuning bij data-interpretatie	10
7.2.5 Uitwisselen van goede voorbeelden	10
7.2.6 Creëren van verbindingen tussen initiatieven	11
8 Bronnen	12
9 Bijlagen	13
9.1 Vragenlijst	13
9.2 Stellingen	13

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In het mbo-onderwijs zijn digitalisering, de ict-bekwaamheden van lesgevend personeel en de verbetering van onderwijs met ict belangrijke thema's. Verschillende mbo-instellingen zetten in op de professionalisering van docenten en instructeurs op het gebied van ict-bekwaamheid. Ook zoeken ze hierin de samenwerking op, bijvoorbeeld binnen het programma Digitaal Bekwaam. De Monitor Leren en lesgeven met ict (hierna: Monitor) is een beproefd onderzoeksinstrument om een beeld te krijgen van de mate waarin docenten en instructeurs lesgeven met en over ict, en beschikken over de hiervoor benodigde competenties. Het iXperium/Centre of Expertise is de ontwerper en uitvoerder van het onderzoeksinstrument. De Monitor, in de vorm van een online vragenlijst, brengt het niveau van de competenties van het lesgevend personeel en hun feitelijk handelen met en over ict in kaart. Sinds 2016 is de Monitor ingezet in het mbo. In de afgelopen jaren hebben diverse mbo-instellingen ervaring opgedaan met de Monitor. In samenspraak met het ministerie van OCW, de MBO Raad, MBO Digitaal, het programma 'Digitaal Bekwaam' en het iXperium/CoE is de Monitor in studiejaar 2021-2022 landelijk uitgezet. In het voorjaar van 2024 is bij 18 mbo-scholen de monitor afgenomen. In zestien gevallen gaat het om herhaalde afname.

In januari 2023 heeft het onderzoeksbureau KplusV in opdracht van MBO Digitaal een bewegingsscan ontwikkeld zodat elke twee jaar opnieuw de beweging van de Monitor bij de scholen in beeld kan worden gebracht. Deze uitwerking is gebaseerd op [dit eerdere rapport](#).

1.2 Context Monitor

De Monitor, in de vorm van een online vragenlijst, brengt het niveau van de competenties van alle docenten en hun feitelijk handelen met en over ict in de les in kaart. De Monitor sluit aan bij de belangrijkste competentiesets rondom lesgeven met en over ict. De resultaten van het onderzoek geven zicht op waar docenten, teams, opleidingen en instellingen staan op het gebied van ict. Daarnaast kunnen de bevindingen aanleiding geven tot het formuleren van ambities over ict en het uitwerken van een professionaliseringsplan. Bij herhaalde afname geeft de monitor bovendien inzicht in de opbrengsten van de professionalisering en andere inspanningen.

De resultaten worden per instelling teruggekoppeld in een online portal. Elke instelling kan met dit portal de resultaten op een fijnmazig niveau binnen de eigen organisatie bekijken en vergelijken, aansluitend bij de manier waarop de instelling is georganiseerd. Ook ontvangen instellingen een praatplaat met daarop de belangrijkste bevindingen om het gesprek binnen de organisatie aan te gaan. Deze manier van terugkoppeling is bedoeld om 1) het gesprek op teamniveau over ict op gang te brengen, 2) de ontwikkelbehoeften van docenten te faciliteren en 3) kan als startpunt dienen voor verdere professionalisering (iXperium, 2024).

2 Opzet bewegingsscan

Tijdens de bijeenkomst van het netwerk Onderwijs en Digitalisering in juni 2024 is de bewegingsscan van de Monitor uitgevoerd, hierbij waren 37 deelnemers van verschillende scholen betrokken. Deze deelnemers kwamen uit diverse professionele achtergronden binnen mbo-instellingen, wat verschillende perspectieven en ervaringen meebracht.

De bewegingsscan is uitgevoerd door de inzet van twee werkvormen om gegevens te verzamelen en inzichten te verkrijgen:

1. **Individuele vragenlijst:** elke deelnemer vulde een vragenlijst in die was ontworpen om persoonlijke ervaringen, opvattingen en kennis over de inzet van de Monitor te verzamelen. Deze vragenlijst bestond uit zowel kwantitatieve als kwalitatieve vragen, waardoor een breed scala aan data kon worden verzameld.
2. **Stellingen in kleine groepjes:** na de individuele vragenlijst werden de deelnemers opgedeeld in kleine groepjes om samen over specifieke stellingen te discussiëren. Deze stellingen waren gericht op actuele vraagstukken en uitdagingen rondom de Monitor Leren en Lesgeven met ict. De groepsdiscussies stimuleerden een diepgaande uitwisseling van ideeën en ervaringen, en boden de mogelijkheid om verschillende standpunten te verkennen en te begrijpen.

Deze gecombineerde aanpak van individuele en groepsworkvormen draagt bij aan het schetsen van een veelzijdig beeld te schetsen van de stand van zaken wat betreft de inzet en het gebruiken van resultaten van de Monitor.

3 Analyse resultaten

Dit hoofdstuk geeft een analyse van de resultaten van dit onderzoek. De analyse gaat achtereenvolgens in op vier onderdelen binnen het proces van de Monitor.

Deze onderdelen luiden als volgt:

1. Beginsituatie
2. Afname van de Monitor
3. Omgaan met de resultaten van de Monitor
4. Vervolgactiviteiten n.a.v. de Monitor

3.1 Beginsituatie

Deze paragraaf beschrijft de beginsituatie. Het gaat om de status van bevraagde mbo-instellingen met betrekking tot leren en lesgeven met ICT voordat ze deelnamen aan de Monitor. Enkele instellingen hebben al eerder deelgenomen en zitten in een herhaling van de afname. Zij zullen de ervaringen in de beginsituatie meenemen.

De deelnemende scholen aan deze bewegingsscan zijn de volgende:

- **Deltion**
- Nova College
- ROC ter AA
- Curio
- VISTA college
- SVO
- **Grafisch Lyceum Rotterdam**
- **Mediacollege Amsterdam**
- SOMA College
- **MBO Utrecht**
- Alfa College
- ROC Nijmegen
- Drenthe College
- ROC Gilde
- **ROC Amsterdam**
- Noorderpoort
- **STC Group**
- **Yuverta**
- **Summa College**
- Landstede
- **Aventus**
- Firda
- Albeda
- Nimeto
- **MBO Amersfoort**
- **Graafschap College**

Niet elke van bovengenoemde scholen heeft in schooljaar 2023-2024 deelgenomen aan het afnamemoment van de Monitor. De scholen die dit schooljaar hebben deelgenomen en onderdeel zijn van de bewegingsscan zijn dikgedrukt en in kleur weergegeven in bovenstaande lijst.

3.2 Verantwoordelijkheden en functies

Tijdens de bijeenkomst van het Netwerk Onderwijs en Digitalisering is er uitvraag gedaan naar verantwoordelijkheden en functies binnen de mbo-instelling op het gebied van ict-bekwaamheid.

Uit de uitvraag komt naar voren dat er binnen de mbo-instellingen diverse medewerkers verschillende verantwoordelijkheden hebben ten aanzien van ict-bekwaamheid.

Veel genoemde functies zijn:

- I-coaches
- Onderwijskundigen
- Adviseurs onderwijskwaliteit
- Dienst ICT
- HR (adviseurs)

- (sector) directeuren
- Teammanagers

De verschillende medewerkers vallen vaak onder een afdeling of dienst zoals de meermaals genoemde dienst Onderwijs en Kwaliteit. Enkele medewerkers geven ook aan dat ict-bekwaamheid bij niemand specifiek belegd is. Daarnaast wordt er aangegeven dat verantwoordelijk zijn en verantwoordelijk voelen twee verschillende dingen zijn. En dat door de verschillen in organisaties hoe de verantwoordelijkheid geregeld is niet altijd helder is voor iedereen hoe de lijnen lopen. Er wordt door geen enkele medewerker aangegeven dat ict-bekwaamheid de hoofdtak van een medewerkers is, het is een taak of verantwoordelijkheid die erbij komt naast allerlei andere taken op het gebied van digitalisering.

De taken rondom de Monitor zijn veelal bij dezelfde personen belegd en eigenaarschap is meestal met de tijd gegroeid. Het proces rondom de monitor is niet doordacht opgezet, maar opgepakt door enthousiastelingen. Hierdoor valt het niet altijd onder de juiste afdeling of is er een duidelijke wens om meerdere collega's te betrekken bij het proces. Omwille van draagvlak, maar ook om het onderzoeksinstrument krachtiger te kunnen laten bijdragen aan de onderwijskwaliteit.'

4 Afname van de Monitor

In deze paragraaf zal er worden ingegaan op de periode van afname van de Monitor. Niet elke medewerker die aanwezig was op de netwerkbijeenkomst heeft in schooljaar 2023-2024 deelgenomen maar ook eerdere deelnames zijn meegenomen in de bevindingen.

4.1 Proces voorafgaan aan de afname

De meeste mbo-instellingen geven aan dat er van tevoren nagedacht is hoe de resultaten van de monitor zouden worden gedeeld. Voorbeelden zoals delen via de Sharepoint portal en i-coaches verantwoordelijk maken voor het delen van de resultaten worden meermaals genoemd. Ook de [factsheets](#) die het iXperium beschikbaar stelt, worden genoemd als hulpmiddel om een plan te bedenken om resultaten in de organisatie te krijgen.

Iets minder dan de helft geeft echter ook aan dat hier onvoldoende over nagedacht is. Voorbeelden als de snelheid waarmee de Monitor moest worden ingezet heeft ervoor gezorgd dat over het proces onvoldoende nagedacht is, maar ook wordt er meermaals een fusie genoemd als reden waarom dit geen prioriteit heeft gekregen om vooraf over na te denken.

Daarnaast zit eigenaarschap m.b.t. de Monitor in veel lagen van de organisatie en dit vraagt afstemming tussen allen betrokken. En waar een belangrijke procesrol weggelegd is bij de directeur en/of teammanagers ontbreekt het daar soms aan draagvlak waardoor de respons alsnog tegenvalt. Ook het urgentiegevoel bij docenten is regelmatig niet aanwezig, meerdere enquêtes die op hetzelfde moment worden uitgezet dragen niet positief bij aan het respons op de Monitor.

5 Omgaan met de resultaten van Monitor

In deze paragraaf zal worden uitgeweid over hoe de mbo-instellingen omgaan met de Monitorresultaten. Er zal ingegaan worden op de rol van het iXperium hierin maar ook de rol van MBO Digitaal en het programma Digitaal Bekwaam.

5.1 Informatie iXperium

Over het algemeen geven de medewerkers aan de informatie van het iXperium duidelijk en bruikbaar te vinden. Ze ervaren een grote mate van betrokkenheid van het iXperium en er kunnen sessies ingepland worden wanneer er meer duiding nodig is. Daarnaast wordt er ervaren dat het iXperium erg bereikbaar is voor vragen.

Slechts een enkeling geeft aan dat de informatie niet bruikbaar is. In de toelichting wordt er gesteld dat dit niet bij het iXperium ligt, maar meer wat er met de informatie (niet) gedaan is in de organisatie waardoor de gegeven informatie niet gebruikt is.

Bij de vraag of men extra ondersteuning wenst vanuit het iXperium, stellen de meeste respondenten dat die behoefte met name gericht is op het interpreteren van de data. Op het moment van bevragen heeft nog niet elke mbo-organisatie de resultaten binnen dus enkelen geven aan ook op een later moment behoefte te hebben aan ondersteuning.

5.2 MBO Digitaal

Er is ook behoefte richting MBO Digitaal om extra ondersteund te worden bij de Monitor. De behoefte is gericht op het delen en ontvangen van goede voorbeelden hoe andere scholen de resultaten van de Monitor hebben geanalyseerd en welke acties hieruit zijn voortgekomen. Daarnaast is er behoefte aan het bespreken van professionaliseringsmogelijkheden. In een voorbeeld komt naar voren dat er in het verleden een mismatch is geweest bij het aanbieden van scholing versus de behoefte van de docent. Hoewel er uit de Monitor duidelijke scholingsbehoefte naar voren was gekomen, kwamen er bijvoorbeeld nauwelijks docenten op dit aanbod af. Er is een duidelijke behoefte om hierover in gesprek te gaan om dit beter aan te laten sluiten.

Daarnaast wordt er gezocht naar hoe er draagvlak gecreëerd kan worden in de organisatie en ondersteuning bij gesprekken met verschillende sleutelfiguren zoals directeuren en CvB zou ondersteunend kunnen worden.

5.3 Herkenning resultaten

Over het algemeen herkennen de medewerkers zich in de resultaten van de Monitor. Het geeft een beeld van waar de organisatie staat m.b.t. leren en lesgeven met ict en het is een goede nulmeting. Enkelen geven wel aan dat veel docenten of zichzelf overschatten en juist onbewust bekwaam zijn. De vragen zijn gericht op een eigen inschatting van vaardigheden dus dit geeft niet een 100 procent helder beeld van wat een docent daadwerkelijk kan. Een vervolgesprek blijft noodzakelijk. Zo is er een voorbeeld genoemd over scholingsbehoefte en de manier waarop die scholing wordt aangeboden. Hoewel in de Monitor er concreet gevraagd wordt naar scholingsbehoefte wordt er niet gevraagd naar de manier waarom je die wilt ontvangen. Om te voorkomen dat het aanbod niet aansluit op de behoefte, is een verdiepend gesprek noodzakelijk.

6 Vervolgacties n.a.v. de Monitor

6.1 Geplande vervolgvactiteiten

Hoewel nog niet elke organisatie de nieuwste resultaten heeft ontvangen van de Monitor geeft het merendeel wel aan dat de (voorlopige of eerdere) resultaten wel aanleiding zijn tot het zetten van vervolgstappen. Ze willen de resultaten gebruiken om professionaliseringsbehoefte in kaart te brengen en het aanbod binnen de interne academies hierop aan te passen. Daarnaast wordt er een koppeling gemaakt tussen de Monitor en de kwaliteitsagenda.

Hele concrete voorbeelden worden er ook genoemd zoals het organiseren van werksessies met het managementteam per sector maar ook de verbinding maken met de teamplannen waar een rol voor de i-coaches is gelegd. In [het artikel van Curio](#) is een goed voorbeeld te lezen van dataondersteund professionaliseren waarbij de Monitor als hulpmiddel wordt gebruik.

6.2 Behoefte of wensen

Er zijn dus al concrete voorbeelden van geplande vervolgvactiteiten maar ook geven veel medewerkers nog wel de behoefte aan om hierin ondersteund te worden. Zo geeft het merendeel aan op zoek te zijn naar goede voorbeelden van het effectief delen van de resultaten maar ook handvatten om docenten hier meer in mee te nemen. Maar ook voorbeelden van al ontwikkelde leerlijnen n.a.v. de resultaten van de Monitor zouden helpend zijn.

Ook is er een grote groep medewerkers op zoek naar verbindingen tussen alle andere initiatieven die er ook 'in het land' zijn zoals het opzetten van een CTL vanuit Npuls.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusie

De mbo-instellingen hebben uiteenlopende niveaus van ict-bekwaamheid en verschillen in hoe ze verantwoordelijkheden op dit gebied hebben georganiseerd. Hoewel diverse functies betrokken zijn bij ict-bekwaamheid, ontbreekt vaak een duidelijke hoofdverantwoordelijke. De implementatie van de Monitor en de verwerking van de resultaten wordt bemoeilijkt door organisatorische uitdagingen, zoals fusies en een gebrek aan urgentiegevoel onder directeuren, managers en docenten. Ondanks dat de meeste medewerkers de informatie van het iXperium waardevol vinden, is er behoefte aan verdere ondersteuning bij de interpretatie en het delen van de resultaten. Bovendien is er een duidelijke wens om beter aan te sluiten bij de scholingsbehoeften van docenten en om best practices van andere instellingen te leren kennen.

7.2 Aanbevelingen

7.2.1 Aanstellen van hoofdverantwoordelijke voor ict-bekwaamheid

Mbo-instellingen zouden een specifieke functie of rol moeten aanstellen die zich uitsluitend richt op ict-bekwaamheid. Dit zou de helderheid en efficiëntie in de organisatie verbeteren en ervoor zorgen dat ict een prioriteit wordt.

7.2.2 Ontwikkelen van duidelijke communicatielijnen

Er moet een helder communicatieschema worden ontwikkeld dat aangeeft wie verantwoordelijk is voor de verschillende aspecten van ict-bekwaamheid. Dit zou kunnen helpen om verwarring te verminderen en de lijnen van verantwoordelijkheid duidelijker te maken.

Hier zou MBO Digitaal in kunnen ondersteunen met het in kaart brengen van deze communicatielijnen.

7.2.3 Verbeteren van urgentiegevoel en draagvlak

Er moeten initiatieven worden ontwikkeld om het urgentiegevoel en draagvlak bij docenten en teammanagers te vergroten. Dit kan door middel van workshops, presentaties, en het delen van succesverhalen van andere instellingen die succesvol met de Monitor hebben gewerkt.

Dit zal niet kort voor afname van de Monitor moeten worden georganiseerd maar al maanden van tevoren moeten starten als een campagne.

7.2.4 Ondersteuning bij data-interpretatie

Het iXperium en MBO Digitaal zouden extra sessies kunnen organiseren om instellingen te ondersteunen bij de interpretatie van de Monitorresultaten. Dit kan helpen om de data effectiever te gebruiken en gerichtere acties te ondernemen. Zo kunnen scholen ondersteund worden in een grondige evaluatie van de scholingsbehoeften van docenten, niet alleen in termen van inhoud maar ook in de vorm waarin de scholing wordt aangeboden.

7.2.5 Uitwisselen van goede voorbeelden

MBO Digitaal kan in de Teams omgeving een platform creëren waar instellingen hun ervaringen en best practices met betrekking tot de Monitor kunnen delen. Dit zou kunnen bijdragen aan een bredere acceptatie en effectiever gebruik van de Monitor. Deze goede voorbeelden zullen actief moeten worden opgehaald en ook gedeeld worden tijdens (netwerk)bijeenkomsten.

7.2.6 Creëren van verbindingen tussen initiatieven

MBO Digitaal zal ondersteunen bij het in kaart brengen van de verschillende initiatieven gericht op ict-bekwaamheid. Dit zal de synergie versterken en overlap voorkomen.

8 Bronnen

Rapportage Onderzoek Monitor Leren en Lesgeven met ICT

Kennisnet. (2023, januari). *Rapportage onderzoek Monitor leren en lesgeven met ICT* (Publicatienummer 22195-003). Geraadpleegd op 1 juli 2024, van <https://publicatiesdoorpakken.nl/wp-content/uploads/2023/01/22195-003-Rapportage-Onderzoek-Monitor-Leren-en-Lesgeven-met-ict-002.pdf>

Meedoen met landelijke Monitor Leren met ICT in het MBO

iXperium. (z.d.). *Meedoen met landelijke Monitor leren met ICT in het MBO*. Geraadpleegd op 11 juni 2024, van <https://www.ixperium.nl/onderzoeken-en-ontwikkelen/competenties/monitor/meedoen-met-landelijke-monitor-leren-met-ict-in-het-mbo/>

Hoe Curio werkt aan dataondersteunend professionaliseren

MBO Digitaal. (2024, 19 juni). *Hoe Curio werkt aan dataondersteunend professionaliseren*. Geraadpleegd op 1 juli 2024, van <https://mbodigitaal.nl/2024/06/hoe-curio-werkt-aan-dataondersteunend-professionaliseren/>

9 Bijlagen

Analyse van de vragenlijst en stellingen zijn op te vragen via info@mbodigitaal.nl

9.1 Vragenlijst

N= 21

Vragen
Is er vooraf bepaald hoe de resultaten van de Monitor Leren en lesgeven met ict zouden worden gedeeld?
Was de informatie die je hebt ontvangen van het iXperium/CoE ontvangen duidelijk en bruikbaar?
Heb je behoefte aan extra ondersteuning van het iXperium/CoE om de monitorresultaten beter bruikbaar te maken?
Heb je behoefte aan extra ondersteuning vanuit MBO Digitaal om de monitorresultaten beter bruikbaar te maken?
Welke medewerkers binnen je instelling zijn betrokken bij het delen van de monitorresultaten?
Wat heb jij nodig om vervolgstappen te zetten, zijn er bepaalde behoeften of wensen?
Welke vervolgstappen zijn er heden al vormgegeven en/of staat in de planning om vorm te geven n.a.v. de Monitor 2023 of 2024?
Indien gewenst laat hier je naam achter voor opvolging van je hulpvraag.

9.2 Stellingen

N=37

Beginsituatie en voorbereiding

Voor mij is het duidelijk wie verantwoordelijk is voor ict-bekwaamheid in mijn organisatie.

Proces van monitorafname

De afname van de Monitor is niet goed georganiseerd binnen onze school.

Gebruik van monitorresultaten

Er zijn concrete stappen ondernomen om de informatie van de Monitorresultaten te delen en te gebruiken.

Herkenning en inzicht

Ik herken de resultaten uit de Monitor niet altijd binnen onze organisatie.

Vervolgstappen en behoeften

Er zijn nog onvoldoende vervolgstappen gezet naar aanleiding van een eerdere Monitor afname.